

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Marie Součkové a soudců JUDr. Milana Kamlacha a JUDr. Jaroslava Vlašína v právní věci žalobkyň: **a) S. K., b) nezl. M. K.**, obě žalobkyně právně zastoupeny Mgr. Radimem Strnadem, advokátem, se sídlem Brno, Příkop 8, proti žalovanému **Ministerstvu vnitra**, Praha 7, Nad Štolou 3, vedené u Krajského soudu v Ostravě pod sp. zn. 24 Az 5/2004, o přezkoumání rozhodnutí žalovaného ze dne 1. 12. 2003, č. j. OAM-4264/VL-07-P26-2001, v řízení o kasační stížnosti žalobkyň proti rozsudku Krajského soudu v Ostravě ze dne 6. 1. 2005, č. j. 24 Az 5/2004 – 27,

t a k t o :

I. Kasační stížnost se zamítá.

II. Žalovanému se nepřiznává právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.

O d ů v o d n ě n í :

Rozhodnutím žalovaného ze dne 1. 12. 2003, č. j. OAM-4264/VL-07-P26-2001 nebyl žalobkyním (dále i „stěžovatelky“) udělen azyl dle ustanovení § 12, § 13 odst. 1 a 2 a § 14 zákona č. 325/1999 Sb., o azylu a o změně zákona č. 283/1991 Sb., o Policii ČR, ve znění platném v době rozhodování ve věci (dále jen „zákon o azylu“), současně na ně nebyla vztažena překážka vycestování podle ustanovení § 91 téhož zákona. Žalovaný uvedl, že v průběhu správního řízení bylo objasněno, že bezprostředním důvodem odchodu žalobkyň ze země původu byly ekonomické problémy, nezaměstnanost žalobkyně a) a zdravotní stav její nezletilé dcery (žalobkyně b)) a syna (ten podal samostatnou žádost o udělení azylu). Během řízení o udělení azylu nebyla dle žalovaného zjištěna žádná skutečnost, která by jej vedla k závěru, že by žalobkyně a) byla v zemi původu pronásledována za uplatňování politických práv a svobod ve smyslu ustanovení § 12 písm. a) zákona o azylu. Žalobkyně

nebyla členkou žádné politické strany a sama žádná politická práva či svobody neuplatňovala, po posouzení její výpovědi dospěl žalovaný k závěru, že důvody pro udělení azylu podle § 12 písm. a) zákona o azylu dány nejsou. S ohledem na věk nezletilé žalobkyně b) dospěl žalovaný k témuž závěru i v jejím případě. Z výpovědi žalobkyně a) vyplynulo, že ona a její dcera nebyly postiženy nezaměstnaností na základě záměrného pronásledování ze strany státu z důvodů uvedených v § 12 písm. b) zákona o azylu, ale byly takto postiženy v důsledku špatné hospodářské situace země stejně tak, jako ostatní obyvatelé ve srovnatelném postavení. Ekonomické problémy žalobkyň dle žalovaného nejen nelze přičítat státním orgánům země původu jako celku, ale tyto důvody nelze ani podřadit pod důvody azylově relevantní, žalobkyně při řešení svých ekonomických problémů zvolily alternativu odejít z Arménie do České republiky a požádat o azyl, k takovým účelům však institut azylu neslouží. K uváděnému špatnému zdravotnímu stavu žalobkyně b) žalovaný podotýká, že lékařská péče byla žalobkyni ve vlasti poskytnuta, nebyla odmítnuta z důvodu uvedených v ustanovení § 12 zákona o azylu, její zdravotní problémy byly vyřešeny operacemi, které byly provedeny v Arménii. Po posouzení osobní situace žalobkyň a poměrů v zemi jejich státní příslušnosti žalovaný žalobkyním neudělil ani humanitární azyl dle ustanovení § 14 zákona o azylu.

Krajský soud v Ostravě rozsudkem ze dne 6. 1. 2005, č. j. 24 Az 5/2004–27 zamítl žalobu podanou žalobkyněmi proti citovanému rozhodnutí žalovaného. V odůvodnění rozsudku krajský soud shrnul dosavadní právní a skutková zjištění ve věci a zejména uvedl, že žalobkyně v rámci správního řízení neuváděly žádné skutečnosti dle ustanovení § 12 zákona o azylu. Problémy žalobkyň spočívaly v nepříznivé ekonomické situaci, které vyplývala z celkového hospodářského stavu Arménie, ekonomické potíže pramenily z toho, že žalobkyně a) neměla šanci získat slušně placené zaměstnání, musela si půjčovat finanční prostředky, prodat dům, aby mohla uživit své děti a vrátit dluh. Ekonomické potíže však dle krajského soudu nemohou být důvodem pro udělení azylu, neboť v případě žalobkyně neměly žádnou souvislost s důvody uvedenými v § 12 zákona o azylu. Krajský soud dále konstatoval, že azyl není univerzálním nástrojem pro poskytnutí ochrany před bezprávním postihujícím jednotlivce nebo celé skupiny obyvatel a je aplikovatelný v omezeném rozsahu, a to pouze ze zákonem uznaných důvodů. Udělení azylu dle ustanovení § 14 zákona o azylu je vázáno na důvody zvláštního zřetele hodné pro případ, že nejsou splněny podmínky pro udělení azylu ve smyslu ustanovení § 12 zákona o azylu. Důvody hodné zvláštního zřetele nejsou v zákoně definovány, nutno však dovodit, že žalobkyněmi uváděné důvody [zdravotní stav nezletilé žalobkyně b)] nejsou natolik závažné a naléhavé, aby bez přistoupení dalších okolností mohly být vnímány jako výjimečné. Dle názoru krajského soudu v daném případě žalovaný tuto otázku vyhodnotil tak, že zdravotní potíže žalobkyně byly v podstatě vyřešeny již na území Arménie, neboť jí byla poskytnuta lékařská pomoc, nejedná se tedy o stav, kdy by v zemi původu byla lékařská pomoc odmítnuta, případně by z objektivních důvodů nemohla být poskytnuta vůbec, v současné době je zdravotní stav nezletilé již stabilizován. Lze tedy souhlasit se závěrem žalovaného, že žalobkyně neuvedly žádný konkrétní důvod, který by mohl vést k aplikaci ustanovení § 14 zákona o azylu. Z dokumentů založených ve správním spise dle krajského soudu vyplývá, že žalovaný si opatřil potřebné podklady pro rozhodnutí, vycházel ze spolehlivě zjištěného stavu věci, z odůvodnění jeho rozhodnutí vyplývá, které skutečnosti byly podkladem rozhodnutí, jakými úvahami byl veden při hodnocení důkazů a při použití právních předpisů, na základě kterých rozhodoval. Krajský soud v souladu s ustanovením § 78 odst. 7 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, v platném znění (dále jen „s. ř. s.“) zamítl žalobu jako nedůvodnou.

Proti citovanému rozsudku Krajského soudu v Ostravě podaly žalobkyně včas kasační stížnost z důvodů uvedených v ustanovení § 103 odst. 1 písm. a) a b) s. ř. s. Stěžovatelky

uvádí, že důvodem jejich odchodu z Arménie byla skutečnost, že byly vystaveny jednání ze strany soukromých osob ve smyslu ustanovení § 2 odst. 5 zákona o azylu, dalším důvodem byl vážný zdravotní stav nezletilé, s nímž se zdravotnictví země původu nedokázalo uspokojivým způsobem vypořádat. Stěžovatelky jsou přesvědčeny, že důvody, které uvedly v průběhu správního řízení, byly ze strany žalovaného správního orgánu i krajského soudu interpretovány nesprávně, mají za to, že splňují důvody pro udělení azylu dle ustanovení § 12 zákona o azylu. Dále se stěžovatelky domnívají, že při zjišťování skutkové podstaty a vypořádání s důkazním materiálem v průběhu řízení, a to ve vztahu k udělení humanitárního azylu ve smyslu ustanovení § 14 zákona o azylu, došlo ze strany žalovaného k porušení zákona v ustanoveních o řízení před správním orgánem, přičemž krajský soud přes tuto žalobou namítanou vadu rozhodnutí nezrušil. Žalovaný byl dle názoru stěžovatelek povinen (při dodržení příslušných procesních předpisů) vypořádat se s důkazním materiálem, který mu byl v souvislosti s humanitárním aspektem žádosti stěžovatelkami předložen, a který se týkal zejména zdravotního stavu nezletilé stěžovatelky a situace v arménském zdravotnictví. Ačkoliv byly tyto vady řízení žalobou namítány, soud se k těmto námitkám nevyjádřil a omezil se na popis rozsahu soudního přezkumu v této věci. Stěžovatelky navrhuji napadený rozsudek zrušit a věc vrátit krajskému soudu k dalšímu projednání, zároveň navrhuji přiznat kasační stížnosti odkladný účinek.

Žalovaný ve svém vyjádření popírá oprávněnost kasační stížnosti, neboť se domnívá, že jak jeho rozhodnutí, tak i rozsudek krajského soudu, byly vydány v souladu s právními předpisy, a odkazuje na správní spis ve věci, zejména na vlastní podání a výpovědi stěžovatelek. Žalovaný navrhuje, aby kasační stížnost byla zamítnuta a nebyl jí přiznán odkladný účinek.

Nejvyšší správní soud přezkoumal v rozsahu a v mezích kasační stížnosti napadený rozsudek Krajského soudu v Ostravě a dospěl k závěru, že kasační stížnost není důvodná.

Před samotným posouzením věci považuje Nejvyšší správní soud za vhodné předeslat, že v řízení o kasační stížnosti není jeho úkolem znovu komplexně posuzovat otázku, zda měl či neměl být stěžovatelkám azyl udělen, nýbrž má posoudit, zda předchozí řízení trpělo vadami spadajícími pod vymezení v § 103 odst. 1 s. ř. s. tvrzenými v kasační stížnosti, popřípadě některými dalšími vadami, k jejichž přezkumu je Nejvyšší správní soud povolán v řízení zahájeném platně podanou kasační stížností.

V podané kasační stížnosti stěžovatelky předně namítají důvod dle ustanovení § 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s., tedy nezákonnost spočívající v nesprávném posouzení právní otázky soudem v předcházejícím řízení. Nesprávné posouzení právní otázky spočívá buď v tom, že na správně zjištěný skutkový stav je vybrána nesprávná právní norma, popř. je sice vybrána správná právní norma, ale je nesprávně vyložena nebo aplikována. Právní otázkou, kterou se krajský soud v předcházejícím řízení zabýval, byla především otázka, zda důvody, pro které stěžovatelky požádaly o udělení azylu, mohou být důvody pro udělení azylu dle ustanovení § 12 zákona o azylu. Jak vyplývá ze spisového materiálu ve věci, stěžovatelka a) v návrhu na zahájení řízení o udělení azylu ze dne 8. 5. 2001, který podala jménem svým a jménem své nezletilé dcery, a v pohovoru k důvodům tohoto návrhu ze dne 26. 7. 2001 jako důvody pro udělení azylu označila toliko ekonomické potíže, které její rodinu provázely ve vlasti. Stěžovatelka uvedla, že v Arménii se nedalo žít, neměla práci, sociální zabezpečení rodiny bylo na velmi nízké úrovni, její nezletilé děti (dcera a syn) měly zdravotní problémy, podrobily se operacím, rodina měla dluhy, stěžovatelka musela prodat dům, rodina zůstala na ulici, v České republice chtěly žít a pracovat.

Dle ustanovení § 12 zákona o azylu se azyl udělí cizinci, bude-li v řízení o udělení azylu zjištěno, že cizinec je buď pronásledován za uplatňování politických práv a svobod a nebo má odůvodněný strach z pronásledování z důvodu rasy, náboženství, národnosti, příslušnosti k určité sociální skupině nebo pro zastávání určitých politických názorů ve státě, jehož občanství má, nebo, v případě že je osobou bez státního občanství, ve státě jeho posledního trvalého bydliště. Jak je zřejmé z odůvodnění napadeného rozsudku, krajský soud se všemi těmito skutečnostmi řádně zabýval a dospěl k závěru (přičemž se ztotožnil s názorem žalovaného), že stěžovatelkami uváděné skutečnosti nelze podřadit pod taxativně stanovené důvody pro udělení azylu dle ustanovení § 12 zákona o azylu. Nejvyšší správní soud s uvedeným posouzením věci krajským soudem vyslovuje souhlas.

Kasační stížnost byla podána rovněž dle ustanovení § 103 odst. 1 písm. b) s. ř. s., podle kterého lze kasační stížnost podat z důvodu tvrzené vady řízení spočívající v tom, že skutková podstata, z níž správní orgán v napadeném rozhodnutí vycházel, nemá oporu ve spisech, nebo je s nimi v rozporu, nebo že při jejím zjišťování byl porušen zákon v ustanoveních o řízení před správním orgánem takovým způsobem, že to mohlo ovlivnit zákonnost, a pro tuto důvodně vytýkanou vadu soud, který ve věci rozhodoval, napadené rozhodnutí správního orgánu měl zrušit; za takovou vadu řízení se považuje i nepřezkoumatelnost rozhodnutí správního orgánu pro nesrozumitelnost. Stěžovatelky mají za to, že žalovaný správní orgán se v rámci správního řízení o udělení azylu nedostatečně vypořádal s důkazy, které mu předložily k posouzení udělení humanitárního azylu dle ustanovení § 14 zákona o azylu, proto měl krajský soud rozhodnutí žalovaného zrušit. Nejvyšší správní soud konstatuje, že z předloženého správního spisu ve věci nebylo zjištěno, že by stěžovatelky k prokázání svých tvrzení předložily žalovanému mimo svých cestovních dokladů nějaké další doklady, zprávy či jiné písemnosti. Na závěr pohovoru k důvodům návrhu na zahájení řízení o udělení azylu dne 26. 7. 2001 byly stěžovatelky dotázány, zda mají u sebe nějaké doklady nebo dokumenty, kterými chtějí doložit azylové řízení, stěžovatelky odpověděly, že nemají žádné doklady. Navíc žaloba podaná stěžovatelkami proti rozhodnutí žalovaného neobsahuje žalobní bod formulovaný přesně v tom smyslu, že žalovaný se nevypořádal s důkazy předloženými stěžovatelkami k posouzení udělení humanitárního azylu, obsahuje pouze obecně formulovanou námitku, že žalovaný se nevypořádal se všemi provedenými důkazy. Pokud tedy stěžovatelky důvodně nevytýkaly uvedenou vadu správního řízení již v přezkumném řízení u krajského soudu, nemohl se jí krajský soud jakkoliv zabývat a stejně tak ji nemůže hodnotit Nejvyšší správní soud v řízení o kasační stížnosti.

Vzhledem ke shora uvedenému Nejvyšší správní soud neshledal uplatněné důvody podání kasační stížnosti dle ustanovení § 103 odst. 1 písm. a) a b) s. ř. s. oprávněnými a kasační stížnost zamítl jako nedůvodnou dle ustanovení § 110 odst. 1 s. ř. s.

S přihlédnutím k ustanovení § 78b odst. 1 zákona o azylu, podle něhož se cizinci, který předloží doklad o podání kasační stížnosti proti rozhodnutí soudu o žalobě proti rozhodnutí ministerstva ve věci azylu a návrhu na přiznání odkladného účinku, udělí na žádost vízum za účelem strpění pobytu, nerozhodoval Nejvyšší správní soud samostatně o žádosti o přiznání odkladného účinku podané kasační stížností.

Jelikož stěžovatelky neměly ve věci úspěch, nemají právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti ze zákona (§ 60 odst. 1 ve spojení s § 120 s. ř. s.). Žalovaný měl ve věci úspěch, nevznikly mu však náklady řízení o kasační stížnosti přesahující rámec jeho běžné

úřední činnosti. Soud mu proto právo na náhradu nákladů řízení nepřiznal (§ 60 odst. 1 ve spojení s § 120 s. ř. s.).

Krajský soud v Ostravě stěžovatelkám k jejich žádosti ustanovil zástupcem advokáta pro řízení o kasační stížnosti, v tomto případě hradí hotové výdaje a odměnu za zastupování stát. Ustanovený advokát Mgr. Radim Strnad však neprokázal, že v daném případě proběhla první porada se stěžovatelkami včetně převzetí a přípravy zastoupení ve smyslu § 11 odst. 1 písm. b) vyhlášky č. 177/1996 Sb., ve znění pozdějších předpisů, proto o jeho odměně za zastupování v řízení o kasační stížnosti nebylo rozhodováno.

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 19. července 2006

JUDr. Marie Součková
předsedkyně senátu